

Est. A

23 273

i 410 55 123

49,132.

1. 39.

DEO Opt: Max: Annuente

DISPV TATIO P R I O R

DE PRÆDESTINATIONE
FILIORVM DEI AD SALVTEM ET
VITAM ÆTERNAM CONTINENS SYNOPSIS ET
SUMMAM TOTIUS ISTIUS CONTROVERSIÆ,
QUÆ NOBIS CUM GENTE CALVI-
NIANA INTERCEDIT.

Præside

M. HERMANNO SAMSONIO

Superintendente, Pastore & SS. Theol.

Professore.

Respondente

JOH ANNE Bönnighausen

Riga Livono.

Habebitur publice in Gymnasio Rigensi

21. Martij hora 8. & seqq. Anno 1699.

Rigæ, Typis SCHRÖDERIANIS.

*Magnifico, Nobilissimo, Consultissimo &
Prudentissimo Viro*

Dn. NICOLAO Barneken / Regiæ Majestatis
Sueciæ Præfecto Portorij, Consuli Rigenf: meritissimo, &
Prætori superiori terrestribus judicij, Evergetæ
suo plurimum colendo.

Admodum Reverendo, Cla *Doctissimo*
Dn. M. IOHANNI GR. *, Pastori templi*
Cathedralis Vigilantissimo, patrono suo amantissimo.

Ut &
Nobiliss: Amplissimis, Consultissimis, Eruditione
rerumq; experientia præclarissimis Viris

Dn. LAVRENTIO ZIMMERMANN
Senatori & Oeconomæ, patrueli suo plurimum honorando.

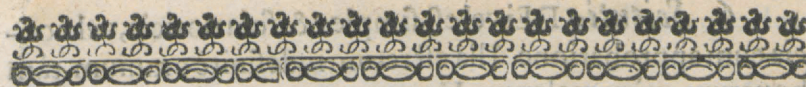
Dn. ANDRÆ KOYEN hæreditario in Tessen
Syndico prudentissimo, fautori & promotori
perpetim venerando.

Dn. HERMANNO MEINERS Prætori infe-
rioris judicij, patrono & affini suo omni observantiæ
cultu prosequendo.

Reverendo, Clarissimo, Doctissimo
Dn. M. MATTHIÆ RELANDO Pastori tem-
pli D. Georgij dignissimo, fautori & amico suo ob-
servantissimo.

Consecrat D.

Respondens.

De prædestinatione contra Calvinianos.

Ræctatio articuli de prædestinatione non de-
bet videri temeraria, quia Christus & Apostoli saepe
numero exactè atq; ex professio illam suis auditori-
bus proposuerunt: adeo ut si unicum justificationis
articulum excipias, vix locus ullus alius Theologicus dari pos-
sit, quem accuratius scripturis N. Test: Spiritus Sanctus expli-
catum dederit, Matth. 24. v. 22. & 31. Marc. 13. v. 20. 22. 27.
Luc. 18. v. 7. Joh. 13. v. 18. cap. 15. v. 16. Rom. 8. v. 30. & ca-
pitibus 9. 10. 11. fermè integris. 1. Cor. 1. v. 27. 28. Eph. 1. v. 4. 5.
Coloss. 3. v. 12. 2. Thess. 2. v. 13. 2. Tim. 1. v. 9. 2. Tim. 2. v. 10.
Tit. 1. v. 1. 1. Pet. 1. v. 2. Apoc. 7. v. 14.

2. Quemadmodum ergo ea, quæ Deus occulta esse vo-
luit, non sunt scrutanda: ita quæ manifesta fecit, non sunt ne-
gligenda, aut dissimulanda: ne in illis illicite curiosi, in istis
vero damnabiliter inveniamur ingrati, ut jam olim rectè pro-
nunciarunt, Ambros: lib. 1. de vocat: gent: cap. 7. & Dama-
scenus lib. 1. Orthod: fid: cap. 2.

3. Porro nec inutilis hæc tractatio videri potest, quia ex
prædestinatione efficacissimum consolationis remedium in
quibusvis tribulationibus ad nos promanat, Matth. 11. v. 17.
Joh. 10. v. 28. 29. Consule Rom. 8. Ephes. 1.

4. Prædestinationis vero doctrina non ex lege, sed Ev-
angelio est haurienda. Rom. 16. v. 25. Ephes. 1. v. 9. cap. 3. v. 9.
Coloss. 1. v. 26. 1. Tim. 1. v. 10. Doctrina ergo Evangelij in-
fallibilis nostra cynosura est in hoc articulo.

5. Antequam igitur ad rem ipsam progrediamur, præ-
mittenda est vocabulorum quorundam in hoc articulo neces-
sarium propria affectio & mutua differentia.

Prædesti-
tio & E-
ctio.

λεκτοί
ἐκτε-
λέωσι.

Scientia
DEi.

6. *Scientia* DEi velest simplex & sola noticia, vel noticia cum approbatione. Illa est rerum indefinitè omnium, tam bonarum quàm malarum. Hæc tantum rerum bonarum, quas DEus vult, efficit, approbat.

7. *Scientia* DEi nullam rebus præscitis affert necessitatem, ac proinde nullorum eventuum sive bonorum sive malorum causa propriè dici potest. Quibus in faciem contradicit Beza Resp. 2. ad acta Coll. Mompel. p. 152. & seqq.

Præscien-
tia DEi.

8. *Præscientia* vox sæpe *generaliter*, sæpe etiam *restricte* sumitur. *Generaliter* Job 28. v. 24. Ipse fines mundi intuetur, & omnia, quæ sub cælo sunt, respicit. *Restrictè* Rom. 8. 30. Quos præscivit, hos prædestinavit. 1. Pet. 1. v. 2. Sic præscientia pertinet tantum ad bonos non ad malos.

Discrimen
duplex in-
ter præsci-
entiam &
prædestina-
tionem.

9. Unde duplex resultat discrimen inter præscientiam & prædestinationem. 1. Præscientia illa generalis simplicem omnium rerum noticiam denotat, non causam: Prædestinatio vero simul est causa salutis electorum Ephes. 1. v. 5. 2. Præscientia simul ad malos & bonos se extendit, 2. Reg. 19. v. 27. Exod. 3. v. 19. Esa. 57. v. 28. Eccles. 23. v. 28. Heb. 4. v. 13. Prædestinatio v. tantum pertinet ad filios DEi.

Providen-
tia Dei.

10. *Providentia* DEi æquè ac præscientia DEi latissimè se extendit, nempe ad omnes creaturas, sed ita, ut præter exactam rerum omnium noticiam superaddat efficacem quoquè curam, dispositionem, & determinationem earundem, diverso tamen respectu: bonas n. ita gubernat, ut eas velit, mandet, perficiat, Joh. 15. v. 5. Sine me nihil potestis facere. Philip. 2. v. 13. Malas v. hominum actiones detestando, puniendo, & ad finem certum dirigendo. Deut. 32. v. 19. Psal. 5. v. 5. Ezech. 18. v. 32. 1. Joh. 2. 16. Prædestinatio a. tantum ad bonos pertinet.

Propositi-
um & con-
siliu DEi,

11. Tertiò *Propositum* & *consilium* DEi differunt etiam à Prædestinatione, quia prædestinatio facta esse dicitur secun-

secundum propositum & consilium DEi: quod quomodo intelligendum sit, post patebit.

12. Usus harum distinctionum amplissimus est, tum contra Calvinianos, tum contra Huberianos, quem disputationis campus ostendet.

13. *Prædestinatio* & *Electio* sunt synonyma, idem supponunt, & æqualis sunt ambitus ac latitudinis, atq; easdem habent causas, ideoq; indifferenter ab Apostolo usurpantur, ut & à Formula Concordiæ.

Prædesti-
natio & E-
lectio.

14. Calviniani nobis obstrepunt, & differre putant, ut genus & speciem. Prædestinatio n. ab illis constituitur genus, quod sub se continet duas species, Electionem nempe & Reprobationem. Beza Repons. 2. ad acta Coll. Momp. 2 17. 2 18. Grynaeus in thesau. clas. 2. loco 5. p. 92. Beza in quæst. & respons. D. Sohnius in art. de prædest. par. 2.

15. A quibus tamen dissentit partim Keckerm. syst. Theol. lib. 3. c. 1. p. 296. partim ipse Calvinus lib. 3. Instit. c. 23. dist. 4. qui unius Electionis duo faciunt decreta, unum ad salutem, alterum ad mortem. Unde in Calvinianorum scholis æquipollentia sunt, Electio ad mortem, prædestinatio ad damnationem, Reprobatio, Relectio &c. Utinam v. vel tandem nobis ostenderent Calviniani, quo loco scripturæ legatur *prædestinavit sive elegit quosdam ad damnationem*?

16. Tandem & hoc quæritur, an ἐκλεκτοὶ Nominaliter, & ἐκκληγεμένοι participialiter ita differant, ut omnes quidem homines sint ἐκκληγεμένοι Participialiter, non v. omnes sint ἐκλεκτοὶ Nominaliter, quales illi tantum sunt, qui Electionem Participialem illam sibi per fidem applicant, & evadunt sic ἐκλεκτοὶ, quemadmodum Huberus somniat?

ἐκλεκτοὶ
& ἐκκλη-
γεμένοι.

17. R. 1. Participium ἐκκληγεμένοι non reperitur in toto Novo Testamento, quæ vel una ratione distinctio hæc in præsentī materia corrui. 2. Spiritus Sanctus discrimen hoc

Sci
DEi.

Præ
tia D

Disc
dupl
ter p
entia
præ
tion

Pro
tia I

F
tur
filiu

Grammaticum usq; adeo non attendit, ut potius κληθε nominaliter vocatos nominet eos etiam, qui vocationi non obtemperant, ut Matth. 22. v. 14. & vice versa κεκλημένοι participialiter nominet eos, qui vocationi locum relinquunt: ut Apoc. 19. v. 9. Beati κεκλημένοι vocati ad cœnam nuptiarum agni: & Hebr. 9. v. 15. ut promissionem æternæ hæreditatis accipiant οἱ κεκλημένοι vocati. 3. Valeat illud discrimen apud Grammaticos: ad præsentem autem materiam accommodari non potest.

18. His ita præmissis Electionis vocabulum dupliciter in scriptura accipitur: 1. *Generatim* secundum proprietatem etymi sui semper segregationem ad certum aliquem finem, usum, sive officium notat, & cum verbo ἀφορίζεσθαι segregare convertitur: Deut. 10. 15. & cap. 3. 28. Act. 13. 2. Joh. 15. v. 19. 2. Sumitur *Speciatim*, pro ipsa ordinatione sive prædestinatione filiorum DEi ad salutem Eph. 1. 4. Rom. 11. 5. Et hic specialis significatus hoc loco attendendus est.

19. Hinc Spiritus Sanctus non dubitat μετῴνομασθαι ἐκ-
λογῆς sive Electionis termino uti pro appellatione τῶν ἐκλεκ-
τῶν Electorum.

20. *Causa Efficiens Principalis & primaria Ele-
ctionis* est sola DEi voluntas, seu solus DEus, qui est fons, au-
tor & origo uti omnis boni, sic etiam Electionis nostræ ad sa-
lutem Ephes. 1. 4.

21. *Causa impulsiva seu potius quodammodo invitās*
est extrema humani generis miseria, in qua post lapsum hare-
bat Joh. 3. v. 16. Rom. 5. v. 8. Heb. 2. v. 15.

22. *Causa impulsiva interior est* gratuitus Dei favor
& φιλανθρωπία Rom. 3. v. 24. Tit. 3. v. 4. Dilectio seu chari-
tas Joh. 3. v. 6. Rom. 5. 8. Ephes. 2. 4. 1. Joh. 4. 9. 10. Miseri-
cordia Ephes. 2. 4. Tit. 3. 5. 1. Pet. 1. 3. Divinæ voluntatis bene-
placitum Ephes. 1. 9. 2. Tim. 1. 9.

23. *Causa*

23. *Causa Efficiens meritoria* est meritum Christi.
Christus est mediator inter DEum & homines, adeoq; Ele-
ctionis fundamentum. Inde Apostolus non simpliciter nos
dicit esse electos à DEo, sed medium & fundamentum addens
dicit in Christo, Ephes. 1. v. 4. 6. 9. Per JESUM Christum v. 5.
Imò ipse Christus dicitur nos elegisse Joh. 13. 18. Ego scio, in-
quit Christus, quos elegerim. Joh. 15. 16. Non vos me elegistis,
sed ego elegi vos. v. 19. Ego elegi vos de mundo.

24. Quemadmodum etiam scriptura teste justificamur
in Christo, per Christum, & Christus nos justificat, & ipse est
justicia nostra Act. 4. 12. cap. 10. 43. c. 15. 11. Rom. 3. 24. 25.
c. 5. 17. 19. 1. Cor. 1. 30. 2. Cor. 5. 18. 19. Galat. 2. 16. 17.
Jerem. 23. 6.

25. Huc pertinet, quod Christus appellatur liber ille vi-
tæ Philip. 4. 3. in quo electorū nomina consignata sunt. Exod.
32. v. 32. vocatur liber DEi quem ipse scripsit Ezech. 13. 9.
Scriptura domus Israel Dan. 12. 1. Liber κατ' ἐξοχὴν Psal. 69.
29. Liber viventium & inscriptio cum justis Apoc. 13. 8. Li-
ber vitæ agni Apoc. 20. 12. 15. Luc. 10. v. 20.

26. *Causa instrumentalis Electionis*, qua gratia
DEi in Christo nos eligentis apprehenditur, est fides. Meritum
n. Christi nobis non prodest, nisi fiat nostrum. Requiritur
igitur ejus apprehensio & applicatio, quæ fit fide 2. Thess. 2. 11.
Joh. 6. 40. c. 3. 16. 2. Tim. 1. 9. 1. Cor. 1. 21. Jacob. 2. 3.

27. *Forma sive differentia specifica electionis est*
ordo, quem DEus in eligendis hominibus observat Act. 13. 48.

28. *Finis respectu DEi* est gratiæ DEi celebratio
Rom. 8. 30. Ephes. 1. 6. 12. *Respectu hominum* electorum
est in regno gratiæ sanctificatio Ephes. 1. 4. In regno gloriæ
glorificatio, salutisq; æternæ fruitio. Ideo n. elegit, ut incul-
pati & irreprehensibiles simus, & cum ipso æterna beatitudine
fruemur.

29. Cau-

29. Causas Electionis breviter comprehendit Apostolus 2. Thess. 2. 13. 14. qui locus dignus est diligenti consideratione.

30. *Objectum minus proprium* est angelus. 1. Tim. 5. 21. Testor coram Deo & Christo Jesu & in conspectu electorum angelorum : cujus tamen ab electione hominum alia prorsus & dispar est ratio : ita ut sub unam eandemq; Electionis definitionem utraq; referri nec possit nec debeat.

31. Nam angeli non per naturam æternam beatitudinem participant : sed per gratiam & consequenter ex prædestinatione. Gratia n. est effectus prædestinationis.

Affectio-
nes Electio-
nis.

32. *Vna vero numero est Electio respectu hominum salvandorum, Et illa quidem ab æterno facta.* Sicut n. spes vocationis, in qua vocati sumus, non est nisi una Ephes. 4. 4. & modus salutis non est nisi unus Act. 15. 11. Ita principium, à quo hæc omnia dependent, non est nisi unum in Deo idq; æternum, Ephes. 14.

2. Affectio.

33. *Electio, ut est primum principium nostra salutis, ita est plane immutabilis.* Quia principia rerum prima firma esse debent & immota, id a. quod mutabile est, contingens est, ideo principium esse non potest. 2. Tim. 2. 19. Firmum stat fundamentum Dei : Novit Dominus, qui sunt sui. Joh. 6. 36. Hæc est voluntas Patris, ut ex ijs, quos dedit mihi, nullum perdam. Joh. 10. 28. Oves meas nemo rapiet ex manu mea.

3. Affectio.

34. *De electione ad salutem non à priori, sed à posteriori judicandum est, tam respectu nostri quam aliorum.* Quia judicia Dei sunt abyssus multa Psal. 36. 7. De quibus verè exclamat D. Apostolus Rom. 11. 33. O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei! quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus, & impervestigabiles viæ ejus! Quis n. cognovit sensum Domini?

35. Neq;

35. Neq; negamus, multa occurrere in capite de prædestinatione ardua & difficilia, præsertim quando ad individua hominum descendendum est.

36. Sed nemo tamen rectè inferet, voluntatem Dei & decretum de nostra salute esse simpliciter absconditum & occultum : quippe quod in Evangelio suo Deus nobis revelavit : quod proinde ab Apostolo vocatur revelatio mysterij temporibus æternis taciti Rom. 16. 25. 1. Cor. 2. 7.

37. Quare voluntas Dei in Evangelio nobis proposita vocatur abscondita scilicet : rationi humanæ, adeoq; omnibus creaturis 1. Cor. 2. 8. quam nemo principum hujus sæculi cognovit. Eadem a. vocatur revelata seu manifestata, nempe per Christum in Evangelio Joh. 1, 18 Matth. 13, 25. Abscondisti hæc, inquit Christus ad Patrem suum, à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis.

38. Graviter ergo contra hanc affectionem hallucinantur Calviniani, qui decretum electionis extollunt supra omnia decreta, & faciunt primum, summum & absolutum. Vide Bezzam in cap. 9. ad Rom. 8. 14. & 18. Et in colloquio Mompelg.

39. Quem cum suis complicibus sic breviter refuto. Causarum ordinem non licet nobis pro nostro libitu disponere, sed quemadmodum ille in scriptura revelatus est, ita eum tradi & teneri oportet. Jam v. nullum de homine quidem antiquius decretum legimus, quam consultum illud de creatione : Faciamus hominem ad similitudinem nostram. Proximum inde Dei consilium est legale : De omni arbore comedes, præterquam de arbore scientiæ boni & mali. Quocunq; n. die &c. Tertius gradus consiliorum Dei est, quo totum genus humanum propter peccatum æternæ morti & damnationi adjudicatur : Pulvis es, & in pulverem reverteris. Hinc demum consequitur Evangelicum decretum de semine mulieris contrituro caput serpentis.

40. Hæc series ad oculum ostendit, quam perversa sit

B

Calvi-

Calvinianorum sententia, qui decretum prædestinationis in fastigio & apice collocant, & in duos quasi modos absolutum illud decretum dispeſcunt: quorum prior est de certis personis ex absoluto odio damnandis: alter de certis ex absoluto amore salvandis: eiq; decreto creationem postmodum & corruptionem hominum subjungunt: creationem itidem ex immutabili illo decreto de alijs servandis, alijs damnandis æſtimant: salvandis addunt vocationem efficacem, damnandis inefficacem. Quæ tamen omnia cauſarum ordine præcedunt electionem, non ex electione oriuntur & resultant. Itaq; hoc ὁ ἅγιος πρὸς τοὺς ἁγίους totam ſcripturam evertit, & cælum terræ miſcet.

41. Stat igitur hoc quovis adamante ſolidius, decretum prædestinationis in ordine cauſarum apud Deum non eſſe primū & ſummum, nec omnes cauſas in ipſo apud Deum ordine cauſarum antecedere, ſed ſubſternere primū creationem hominis, deinde ejusdem lapſum & miſeriam, tertio Chriſti meritum, & deniq; fidem in Chriſtum. Hæc n. DEus intuetur in prædeſtinando & eligendo homine ad vitam æternam.

4. Affectio,

42. *Aliqui homines ad ſalutem electi ſunt iſq; pauci, ſi conferantur cum turba incredulorum:* ita tamen, ut numerus iſte nec minui poſſit, nec augeri: non quidem reſpectu alicujus abſoluti decreti, & fatalis neceſſitatis, ſed tantum ratione omniſcientiæ divinæ.

43. Si n. plures futuri fuiſſent vel pauciores in numero ſive electorum ſive damnatorum: DEus utiq; illud ipſum quoque ab æterno cognitum perſpectumq; habuiſſet.

44. Potuiſſent vero plures credere in Chriſtum: ſiquidem abſoluto decreto à fidei perceptione non fuiſſent prohibiti. Hæc potentia ſi in actum transferretur, hoc eſt, ſi plures, quam credunt & ſalvantur, credituri & ſalvandi eſſent, hoc ipſum & non aliud prævidiſſet DEus: & ſic numerus ille ipſe vel auctus vel minutus DEo infallibiliter cognitus fuiſſet.

45. Sic

45. Sic eſt numerus ille comparatus, qui jam ſalvi & beati ſunt, damnari aliquando potuerunt, id quod ſuo exemplo Apoſtolus innuit 1. Cor. 9, 27. In ſervitutem redigo corpus meum, ne fortè cum alijs prædicaverim ipſe reprobus ſiam. Quod ſi factum fuiſſet, nunquam iſti dici potuiſſent electi, quia perſeverantia in fide caruiſſent. Vice verſa, qui jam in numero damnatorum ſunt, ſalvari itidem potuiſſent: quia nullo fatali aut abſoluto decreto è numero Electorum ſunt excluſi, ſi modo acta pænitentia in Chriſtum credidiſſent.

46. *Exquiſitiſſima eſt conformitas inter propoſitum* 5. Affectio.

DEi ſive decretum æternum & ejus executionem.

Joh. 6. v. 40. Hæc eſt voluntas ejus, qui miſit me, ut omnis, qui vidit Filium, & credit in eum, habeat vitam æternā. Joh. 3. v. 16. Sic DEus dilexit mundum &c.

47. Tria hoc loco decreta revelantur. 1. DEus dilexit mundum & miſertus eſt generis humani. 2. DEus decrevit mundo dare Filium, ut per ipſum ſalvetur. 3. DEus decrevit, ut qui in Filium miſſum in mundum & per Evangelium annunciatum credunt, ſalventur, qui non credunt, damnentur.

48. Unde ſcitè dictum eſt à Gregorio 28. Moral. c. 9. *Quod foris in rebus geritur, antea intus per prædeſtinationem factum eſt.*

49. Ruit igitur iterum magno impetu totum dogma Calvinianorum de abſoluto Dei propoſito ſive decreto, & arcana atq; abſcondita DEi voluntate omnes alias cauſas antecedente, de paucis quibusdam hominibus æternæ ſaluti, reliquis v. omnibus æternæ damnationi ſimpliciter & præciſè deſtinandis.

50. Certè D. Paulus copulat & connectit DEi propoſitum & gratiam in Chriſto Jeſu ab æterno nobis datam, & per ipſum nobis in Evangelio manifeſtatam 2. Tim. 1, 9, 10. Ex quo loco talem formo ſyllogiſmum.

B 2

51. Quod

51. Quod DEi propositum & quæ gratia nobis per Christum est manifestata in Evangelio, idem etiam propositum est æternum, & eadem hæc gratia nobis data in Christo Jesu ante tempora secularia. Atqui volūtas Dei & consiliū de audiendo à nobis Christo, & per auditum & meditatū Evangelium accendenda in nobis fide per Christum & de remissione peccatorum per eam obtinenda, est propositum illud Dei & gratia nobis per Christum manifestata in Evangelio: id quod constat ex perpetua Evangelij voce: Hunc audite Matth. 17. Fides est ex auditu Rom. 10. Omnis qui credit in Christum habebit vitam æternam Joh. 3. &c. Ergo voluntas Dei & consilium de audiendo à nobis Christo, & per auditum & meditatū Evangelium accendenda in nobis fide in Christum, & de remissione peccatorum per eam obtinenda est propositum illud Dei æternum, & eadem hæc gratia nobis data in Christo Jesu ante tempora secularia. Et per consequens: Dei propositum sive decretum de nostra salute ex Evangelio discendum & cognoscendum est.

Discursus
de voluntate Dei.

52. Ceterum quia primaria prædestinationis causa est misericors Dei voluntas, quæ est radix & fundamentum totius prædestinationis nostræ, sic attestante ipso quoq; Apostolo Rom. 9. 18. Cujus vult miseretur, quem vult indurat, ideo accuratè dispiciendum fuerit, quomodo in præsentī mysterio se habeat hæc voluntas Dei?

53. Voluntas Dei in hoc mysterio non consideratur per simplicissimam essentiam, quæ ab ipsa Dei essentia non nisi secundum nostrum intellectum distinguitur, & menti nostræ ad eam non patet accessus: sed ratione actus quoad res creatas extra suam essentiam Deus egreditur.

54. Priore illo considerationis modo & respectu, voluntas in Deo haud magis est dividua, atq; ipsa Dei essentia in plures dividi nequit. Et sicut misericordia Dei, qua Deus erga salutem nostram afficitur, numero una ac simplicissima est: sic voluntas

volūtas etiam Dei, qua salutem generis humani vult, non potest esse nisi una.

55. Posteriore v. considerationis respectu, quatenus videlicet voluntas Dei extra essentiam ad creaturas egreditur, bifariam se habet.

56. Quicquid n. in rebus creatis fieri vult DEus, id vel simpliciter vult, vel cum certo modo ac conditione. Prior illa voluntas *absoluta* dicitur, estq; ea cum immutabili eventus necessitate conjuncta: qua, quæ non sunt, vocat, ut sint Rom. 4. 17. & omnia, quæcunq; vult, facit in cælo & in terra Psal. 115. 3. Psal. 135. 6. De qua voluntate Apostolus Rom. 9. 19. Voluntati ejus quis resistet? Hujus voluntatis ratio ex sola Dei omnipotentia petitur.

57. Posterior voluntas ea est, quæ non aliter impletur, nisi cum modus præfixus, vel conditio ipsa impletur; qua non impleta fit etiam, ut non eveniat, quod Deus tamen maximè factum voluit.

58. Prior illa ab hoc mysterio penitus secludenda, & ad Stoicorum ac Calvinianorum scholas releganda, qui extra verbum DEi revelatum ἀποκαλύπτειν absolutam quampiam voluntatem Dei de salute hominum comminiscuntur, ac exinde fatales tum electorum tum reproborum tabulas conficiunt, cum immutabili eventus necessitate conjunctas.

59. Posterior v. hæc, nempe modificata sive determinata voluntas Dei, præsentis mysterij actum ingreditur.

60. Sic a. David Pareus primarius olim Profess. Heidelbergensis disputatione de Prædestinatione typis Lanceloti excusa anno 1603. thesi 10. *Est a. (Prædestinatio) actus primus, decretum scilicet ex absoluto voluntatis beneplacito in gratuita ejus dilectione & misericordia fundato, nullo habito respectu fidei vel operum, voluntatis deniq; bonæ vel malæ in creatura.* Luc. 12. 32. Ephes. 1. 11. Jac. 1.

¶ 18. Rom. 11. 8. Ephes. 2. 4. 8. Thesi 11. *Nec injuriam cuiquam facit Deus, si aliquibus misericordiam non impendat* Matth. 10. 13. thesi 12. *Non n. astringitur ullo jure, aut tenetur ex debito cuiusquam misereri, sed salutis & mortis arbitrium & quidem liberrimum exercet in omnes creaturas.* Rom. 9. 20. c. 11. 35. Eccles. 33. 13. Rom. 9. 18.

61. Ex his satis elucescit, quomodo Calviniani absolutam quampiam voluntatem Dei de salute nostra fingant: nos v. ordinatam tuemur.

62. Distinguitur a, hæc ordinata sive conditionata Dei voluntas à veteribus & recentioribus Theologis in *Antecedentem & Consequentem*, vel ut alij loquuntur, & eodem recidit, in *Generalem & Specialem*: non quod voluntas Dei per essentiam gemina sit, & quasi composita, sed quod in verbo suo sic se Deus revelavit, ut non modò quo favore erga genus humanum ducatur, ostenderet: sed etiam quid specialitac peculiariter de ijs decreverit, qui proposito ipsius generali sive universali sese vel attemperant, vel opponunt, explicârit.

63. Distinctionem hanc proponit Chrysostomus serm. 1. ad Ephes; & ex eo repetit Theophylactus ibidem, & Damascenus lib. 2. de Orthod: fide c. 19. Ambrosius in cap. 1. Ephes, super illa verba; secundum propositum voluntatis suæ, Augustin: de spir: & lit: c. 33. & apud Lyram ad Rom: 9.

Antecedens
Dei
voluntas,

64. Antecedens Voluntas nascitur ex sola bonitate & misericordia Dei, ideo sic dicta, quia antecedit aliam omnem considerationem & respectum non in homine tantum, sed in ipso etiam Deo. Secundum hanc ergo voluntatem Deus sola misericordia motus, vult omnes omnino homines salvos: omnibus hominibus ex æquo mittit Filium: omnes per eundem

dem redemit: omnes ad regnum Filij sui per verbum vocat.

65. Consequens voluntas ea est, quæ provenit non ex Consequens sola misericordia Dei, sed ex consideratione destinati medij, voluntas: qua secundum exigentiam ordinis vita credentibus, damnatio incredulis destinata fuit.

66. Ipse Christus distinctionem hanc duabus parabolis de nuptijs regijs & cæna magna Matth. 22. Luc. 14. ita perspicuè & evidenter illustrat, & confirmat. Rex enim ille, qui est Deus Pater cælestis, cænam magnam instruit, & nuptias parat Filio, vult, invitat, mandat, ut omnes veniant, quia omnia sunt parata. En tibi Antecedentem Dei voluntatem, nihil aliud præter misericordiæ abyssum spirantem,!

67. Jam v. cum hanc misericordem Dei voluntatem maxima pars hominum ludibrio habuerit, atq; contempserit: Vult idem Rex (voluntate consequente) non omnes, sed illos tantum gustare cænam illam, qui invitationi loco relicto comparuerunt: de reliquis vero (eadem voluntate Consequente) hanc profert sententiam: Dico vobis, quod nemo virorum istorum, qui invitati fuerunt, gustabunt cænam meam: imò justo indignationis furore accensus emissio exercitu perdidit illos, & civitatem illorum igni exussit.

68. Qui plura desiderat exempla, consulat D. Meisneri amici mei olim summi Philosophiam sobriam part. 1. f. 1185. & seqq:

69. Tria a. sive membra sive partes voluntatis Antecedentis: 1. Immenso Dei misericordia, qua neminem in consilio de salute nostra æterna præterijt. 2. Meritum Christi, quo pro omnium indifferenter hominum peccatis satisfactio est præstita. 3. Vocatio universalis omnium ad regnum Christi.

Tres partes
voluntatis
Antecedentis,

70. *Gratia Dei universalis* elucescit tum ex creatione, qua Deus omnes homines ad imaginem suam, cum qua vita æterna connexa fuit, condidit: tum ex miseratione erga lapsum genus humanum, quod ab interitu liberare voluit.

Ezech.

Ezech. 18. v. 23. 32. c. 33. 11. Joh. 3, 16. Rom. 8, 12. Ephes. 1. 9. 10. c. 2. 4. Coloss. 1. v. 19. 20. 1. Tim. 2, 4. 2. Pet. 3. 9.

71. *Meritum Christi* indifferenter pro omnibus omnino hominibus præstitum esse, evincunt sequentia scripturæ oracula: Esa. 53, 6. Johan. 1, 29. Joh. 3, 17. Joh. 12. 47. Rom. 5, 18. Matth. 18, 11. Luc. 19. 20. 1. Joh. 2. v. 1, 2. Imò Christus dicitur mortuus etiam pro ijs, qui perduntur. Rom. 14. 16. 1. Cor. 8. 11. Mercatus est eos, qui ipsum abnegant. 2. Pet. 2. 1. Heb. 6. 6. c. 10. 30. legitur, per Christi sanguinem sanctificatos, qui tamen eum ceu rem prophanā habuerint &c.

72. Impia igitur & detestanda vox est Theodori Bezae resp. 2, ad Colloq. Mompel. pag. 221. *Iterum dico*, inquit, *Et coram tota Dei Ecclesia profiteor, falsum, blasphemum, impium esse, dicere, Christum sive quod ad Dei consilium attinet, sive quod ad effectum, non minus pro damnandorum, Et aeterno judicio adjudicandorum peccatis passum, crucifixum, mortuum esse, Et satisfecisse, quam pro peccatis Petri, Pauli, Et omnium sanctorum.* Hæc Beza.

73. Tres hoc loco Calviniani habent exceptiones: 1. per Mundi vocabulum intelligunt solos ex mundo electos. 2. Ludunt in termino Omnes, per quem intelligunt genera singulorum, non singula generum. 3. Christum satisfecisse pro omnium hominum peccatis sufficienter, sed non efficienter. Sed de his exceptionibus videbimus in ipsa disputatione.

74. Tertiū membrum voluntatis Antecedentis in Deo est *universalis vocatio*. Christus enim Evangelium suum vult annunciari toti mundo, & omnes vocat ad regnum suum. Matth. 28, 19. Marc. 16. 15. Act. 17. 30. Rom. 10. 18. Col. 16. Et in hac voluntate sua Deus tantam constantiam exhibet, ut ne quidem impijs & obstinatis verbum suum offerre dedigne-

tur. Esa. 65. 2. Tota die expandi manus meas ad populum incredulum. Et v. 12. Vocavi & non respondistis, extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret. Prov. 1. 24. Vocavi, & renuistis, extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret. Matth. 23. 37. Quoties volui congregare te, sicut gallina pullos suos, & noluisti.

75. Sequuntur jam qualitates sive conditiones & attributa voluntatis antecedentis in Deo, ac prima quidem est hæc: *Voluntas hæc Dei non occulta non abscondita, sed in scripturis revelata, aperta & manifesta est.* Rom. 16.

25. Ephes. 19. Coloss. 1. 20. 2. Tim. 19. 10. Deum nemo vidit unquam, Filius Dei enarravit nobis Johan. 1, 18. Cujus enarrationis summa hæc est: Hæc est voluntas ejus, qui misit me, ut omnis, qui vidit Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam. Joh. 6. 40. Hanc summam Paulus prædicavit Ephesijs Act. 20. 27.

76. Secundum attributum est tale: *Vna est in Deo de salvando genere humano voluntas non gemina.* Nam præter hanc revelatam dari alia diversa atq; arcana in Deo voluntas de salvandis hominibus plane nulla potest. Absurdum igitur est, duas in Deo contrarias voluntates statuere: vel uni numero voluntati, quod contraria velit, tribuere.

77. Tertium attributum est: *Illā voluntas non est ficta aut simulata, sed maxime seria.* Serio n. vult Deus hominū salutem Ezech. 33. 11. c. 18. 32. 1. Tim. 2. 4. 2. Pet. 3. 9. Patet item hoc ex signis iræ, indignationis, doloris, lachrymarum, quibus humanam duriciem persecutus est DEUS. Jerem. 8. 21. Luc. 19. 21. Matth. 22. 8.

78. Quartum attributum est: *Hæc voluntas non est aliernata*, vel respectu credentium & incredentium discreta contrarijs decretis; sed simplex est, indistincta, ac proinde universalis, imò universalissimè universalis.

79. Quintum & postremum attributum est: *Voluntas hac non est absoluta, aut plane indeterminata, sive illimitata, sed ordinata*, hoc est, in CHRISTO JESU fundata, & mediorum ῥάττα circumscripta. Christus n. est fundamentum & regula hujus voluntatis, sine cujus respectu DEUS neminem salvare constituit.

80. Christum v. cum dicimus, non meritum tantum ipsius & αὐτοῦ pro peccatis mundi universale intelligimus: sed fidem etiam ipsam, qua apprehenditur Christi meritum, includimus. Sine fide n. Christus nobis plane ociosus atq; inutilis est.

81. Sicut ergo secundum hanc voluntatem Deus totum genus humanum salvari voluit: ita quoq; voluit ab eodem universo genere hominum, credi in Christum, & ad agnitionem veritatis pervenire. Et sicut falsum est, quod Deus velit omnes homines salvos, sive ad agnitionem veritatis perveniant, sive non: ita quoq; erroneum est, docere, Deum velle omnes homines salvos, sive credant in Christum, sive non credant.

82. Fides itaq; pertinet ad ipsam integritatem ῥάττα sive ordinis. Neq; inde quicquam decedit universalitati in antecedente voluntate: sed ad mediorum duntaxat ῥάττα illa ipsa universalitas accommodatur, quā DEO placuit quidem salvare totum genus humanum, sed non ἀπάντων salvare, verum certo mediorum ordine ac respectu. Quæ omnia contra Huberum diligenter notanda sunt.

83. Sequitur voluntas Dei Consequens, quæ etsi cum voluntate Antecedente ejusdem est æternitatis: tamen non in sola Dei mente vertitur, sed ad homines etiam aliquem respectum habet, & ratione ordinis antecedente est posterior.

84. Considerat n. Consequens hæc voluntas, non quid ab hominibus fieri & possit & debeat: Sed quid actu ipso fiat, hoc est, quinam ipso actu & quidem perseveranter in Christum sunt credituri, qui non.

85. Ubi

85. Ubi mox ultro emergit διαίρεσις decretorum in divina hac voluntate consequente, quæ se habent plane ἀντιθέτως: unum prædestinationis sive electionis ad vitam: alterum judicii & reprobationis ad condemnationem: neutrum absolutum, sed utrumq; ordinatum. Illud quidem determinatum ad prævisam fidem perseverantem: hoc vero propter contemptum atq; repudiationem oblata gratiæ.

86. Electionis ergo decretum est tale: Vivo ego Deus, volo & decerno, ut omnis qui credit in Christum, inq; fide hac ad finem vitæ perseverat, non pereat, sed habeat vitam æternā. Joh. 3. 16. Matth. 10. 22. Johan. 6. 40. 1. Cor. 1, 2. Marc. 1. 16. Joh. 5. 18.

87. Reprobationis æternum decretum tale est: Vivo ego DEUS, volo & decerno, ut qui in Christum non credit, sed in infidelitate ad finem usq; perseverat, condemnetur: imò jam modò hic ab æterno damnationi sit addictus. Joh. 3. 18. Marc. 16, 16. Deut. 18, 19.

88. Differt ergo 1. Voluntas Consequens ab Antecedente *1. determinatione objecti*. Antecedens n. Voluntas totum genus humanum simpliciter complectitur, offerens illi salutis media. Consequens voluntas conditionem & discrimen hominum respicit, quatenus nimirum illi consilio Dei universali sese attemperant, vel per contumaciam id spernunt.

Differentie
inter vo-
luntatem
DEi Ante-
cedentem
& Conse-
quentem.

89. 2. *χώρα oppositionis*. Nam antecedens voluntas nullum habet decretum oppositum reprobationis. Consequens v. duobus diversis & ἀντιθέτως oppositis salvationis & damnationis decretis est distincta.

90. 3. *Specie actus*. Antecedens n. voluntas miseriam hominum respiciendo ad restaurationem faciendam salutis media efficaciter disponit ac ordinat. Consequens a. voluntas credentes salutem destinat, non credentes damnationi mancipat.

91. Tandem 4. *consideratione fidei*. Nam in antece-

dente voluntate fides attenditur tanquam pars ordinis; quem DEus observatum cupit. In voluntate consequente eadem attenditur, quatenus ordo iste actu ipso vel observatur credendo, vel non observatur non credendo.

92. His ita expeditis aliquot *πορίσματα* sequuntur notatu dignissima. 1. *Voluntas Consequens Antecedenti non contrariatur, sed υπαλλήλος subalternitur*, quod quomodo intelligendum sit, in ipsa disputatione ob oculos statuetur.

93. 2. *Ex voluntate Consequente Electio salvandorum peti ac definiri debet*. Prædestinatio n. ordinem salutis non ex parte; sed ex toto, ac per consequens ipsum actum fidei implicat. Quod iterum contra Huberum accuratè notetur.

94. 3. *Electio non est absoluta, sed ordinata, & ratione Christi ac fidei perseverantis determinata*. In Christo n. sumus electi Ephes. 1, 4, 5. 2. Tim. 1, 9. Et quia CHRISTUS ociosus est sine fide, ideo de fide notentur sequentia dicta. Ephes. 1, 12, 13. 2. Thess. 2, 13. Tit. 1, 1. Jacob. 2, 5. Johan: 6, 40. 1. Cor. 1, 12.

95. Disertè v. protestamur contra Calvinianos, nos non propter prævisam fidem, ejusq; meritum & dignitatem, sed in vera fide & per veram fidem electos esse. Sicut n. non propter, sed per fidem justificamur: ita etiam per fidem eligimur. Decretum n. ipsum cum executione decreti non debet discordare.

96. Itaq; fides hoc loco attenditur ut causa organica, non ut Efficiens aut meritoria; neq; absurdum putamus esse, si dicatur fides causa electionis.

97. Objiunt adversarij palmarium hoc argumentum: Fides est consequens & effectum electionis. Ergo non potest dici causa Electionis. Digna est hæc objectio, ut in actu disputationis accuratè discutatur. Quod n. pueri in faba, ut dicitur, se reperisse putant; id adversarij in hoc argumento,

98. Hæc

98. Hæc a. fides in Electione spectata includit perseverantiam. Non n. nisi perseveranter credentes dicuntur electi ad vitam æternam, cujus assertionis fundamenta extant Matth. 24, 13. Marc. 13, 13. Luc. 8, 15. c. 21, 19. 1. Tim. 1, 19. Apoc. 2, 10. Omnis igitur electus finaliter in fide perseverat: Et omnis finaliter in fide perseverans est electus.

99. 4. *Electio non est universalis, sed particularis*: loquimur vero de electione propriè sit dicta, Matth. 20, 16. c. 22. 14. Multi sunt vocati, pauci v. electi. Huc refer catenam Apostolicam Rom. 8, 30. & res solari luce erit clarior. Plura argumenta lubens præmitto.

100. Atq; hæc Electionis particularitas neq; universalitati gratiæ Dei, neq; Christi merito universalissimo quicquam detrahit: quippe organo fidei ista omnia determinantur.

101. Hisce omnibus ritè confectis talem proponimus Prædestinationis definitionem. *Prædestinatio sive Electio est DEI actio, qua ante jacta mundi fundamenta non secundum opera, sed ex mera sua gratia & misericordia in Christo juxta propositum & præmotionem ad vitam æternam ordinavit homines, virtute Spiritus Sancti per Evangelij prædicationem perseveranter in Christum credituros, in laudem gloriosæ suæ gratiæ.*

102. Quaritur hoc loco, *an electorum numerus sit certus & infallibilis, an v. augeri ille, aut minui possit?* Respondemus 1. Electorum numerum esse certum ac infallibilem, non v. fatalem. 2. Eundem augeri & minui potuisse, quatenus nemo vel absolute salvatur, vel damnatur: sed omnibus media salutis ex æquo offeruntur. 3. Eundem numerum augeri & minui non potuisse, quoad infallibilem DEI præscientiam, quæ singula prout sunt & futura sunt, exactissime novit.

Quæstio 1.
An numerus electorum augeri vel minui possit!

103. Firmum n. stat fundamentum DEi, habens signaculum hoc, Novit DEus, qui sunt ejus. 2. Tim. 2. 19. Quod a. numerus iste non sit fatalis, probatur Matth. 11. 23. Rom. 11. 23. Et sic est numerus iste electorum comparatus, ut qui jam salvi & beati sunt, damnari tamen aliquando potuerint: id quod suo exemplo Apostolus innuit 1. Cor. 9. 27.

104. Quod si factum fuisset, nunquam isti dici potuissent electi, quia perseverantia in fide caruissent. Vice versa qui jam in numero damnatorum sunt, salvari itidem potuissent: siquidem nullo fatali aut absoluto decreto è numero electorum sunt exclusi, si modò acta pœnitentia in Christum credidissent.

Quæstio 2.
de libro vi-
tæ.

105. Quæri etiam hoc loco solet *de libro vitæ*. Liber vitæ καὶ ἀβιβρον τῆς ζωῆς DEo tribuitur sensu Metaphorico, notans æternam ipsius certam, infallibilemque, noticiam, curamque rerum & actionum humanarum omnium, quas singulas tam exactè novit DEus, ac si libro essent inscriptæ.

106. Tres a. distincti libri DEo tribuuntur: *Unus est providentia universalis*, sive gubernationis omnium creaturarum in cælo & in terra, de quo David Psal. 139. 16. Alter & priori quasi subordinatus *est universalis judicij*, de quo Dan. 7. 9, 10. Tertius *est liber vitæ*, qui ipse tamen in scripturis varius est. Nam Eccles. 24. 32. scriptura sacra liber vitæ dicitur. Deinde liber vitæ propriè dictus, in quem relata sunt nomina fidelium Apoc. 20. 12. Philip. 4. 3. Exod. 32. 32. Ezech. 13. 9. Dan. 12. 1. Psal. 69. 29. Apoc. 13. 8. Luc. 10. 20.

107. Liber ergo vitæ nihil est aliud, quam certa ac infallibilis Dei noticia, qua ab æterno novit eos, quos in Filio suo ad vitam æternam elegit. Et differt liber iste vitæ à prædestinatione ipsa non nisi ratione. Nam supra prædestinationem continet & addit agnitionem DEi.

108. Liber iste vitæ rationi est imperscrutabilis. per Christum.

Christum v. apertus & revelatus. Unde ipse CHRISTUS dicitur liber vitæ Philip. 4. 3.

109. Unus est liber vitæ, qui est Christus: gemina tamen est inscriptio in eundem. *Vna temporalis*, quæ fit in baptismo. Galat. 3. 27. Rom. 6. 5. Hæc inscriptio deletioni est obnoxia, eamque non vulgariter tantum credentes & renati tum totaliter tum finaliter: sed ipsi etiam electi, verum totaliter duntaxat, non a. finaliter experiri possunt, ut in Davide, Petro & similibus sanctis est videre. Deletionis hujus veritatem expressit Christus Marc. 16. 16.

110. Altera *inscriptio est æterna*, quæ nihil est aliud quam ipsa prædestinatio, & respicit non modo gratiam, sed & æternam gloriam. Unde hæc inscriptio nunquam frustratur. Rom. 11. 7.

111. Ex libro vitæ, in quem ab æterno electi sunt inscripti, deleri non possunt, non quidem fatali aliquo decreto, sed ratione præscientiæ divinæ, quæ novit DEus ab æterno, quinam in fide essent perseveraturi.

112. Discrimen namque accurate tenendum est inter electos & regeneratos: quia omnes electi sunt regenerati, sed non contra omnes regenerati sunt electi. Quia nimirum electi sunt, qui perseverant usque ad finem Matth. 10. 22. c. 24. 13. Quidam v. regenerati tantum ad tempus credunt, & deficiunt tempore tentationis Luc. 8. 13.

Discrimen
inter Ele-
ctos & re-
generatos.

113. Quæritur quid de his verbis Sculteti p. 1. Psalmi post: f. 65. 1. sit statuendum. Nun GOtt ist der Richter aller Welt/der oberste Herr/der über aller Menschen Leib und Leben zu sprechen und zu vertheilen hat. Es wird für ihm gestellet Cain und Abel/Jacob und Esau/Saul und David/Judas und Petrus. Die sind alle Sünder/ haben alle verdienet den sententz des ewigen Todes. So ist Gott her/und spricht ein solch Vertheil auß: Abel sol leben/Cain sol sterben/Jacob sol leben/Esau sol sterben: David sol leben/Saul sol sterben: Petrus sol leben/Judas sol sterben. Wer wil hie sagen/Gott ist ungerecht etc.

Quæstio 3.
de verbis
Sculteti.

114. R.

114. Hunc in modum electio nulla facta est: Sic n. inanis promissionum universalitas reddita: sic universa electionis ⁷²¹⁰ est rupta & fracta: Sic piorum fides quoq; languida futura esset: & totus hic sermo superstructus est super absolutum decretum, cuius nullum extat in scriptura vestigium.

De certitudine electionis & perseverantiz.

115. Disputatur porro inter nos & adversarios, an & unde de electione & perseverantia sua infallibiliter certi esse possint electi? Scultetus part. 1. Psalm. f. 662. 663. sic docet. Viel Leute bezüchtigen vns/als wenn wir die arme vnd von wegen der Sünde betrübte Menschen wiesen in den geheimen Racht Gottes/das sie darinnen forschen sollen/ob sie auch zum ewigen Leben von Gott außgewehlet seyn/vnd darnach sollen sie erst an Christum gläuben. Aber man thut vns hierinnen Gewalt vnd Unrecht. Wenn jemand wissen wil/ob er sey zum ewigen Leben außgewehlet/dem heissen wir keines weges forschen in den geheimen Racht Gottes. Denn solch forschen were vergebens/vnd zu nichts anders als zur Verzweyfflung/oder ja zu eufferster Sicherheit vnd Ruchlosigkeit dienlich. Sondern wir weisen die Leute auff das geoffenbarte Wort Gottes/vnd sagen: Thue Buße/vnd gläube an Jesum Christum/so bistu gewiß zum ewigen Leben außgewehlet. Denn das Wort Gottes/das da sagt/alle die an ihm gläuben/sollen nicht verlohren werden/kan vns nicht betriegen. Gläubstu nun an Jesum Christum/vnd hast den ernstlichen fürsatz vnd fleiß ein recht bußfertig vnd vnsträfflich Leben zu führen/so bistu gewiß ein Kind vnd Erbe des ewigen Lebens. Bistu aber ein Kind vnd Erbe des ewigen Leben/so bistu auch darzu von Ewigkeit von Gott erwehlet/vnd darffst nicht weiter forschen.

Item part. 2. Psalm. post. f. 318. Wiltu wissen/ob du auch von Ewigkeit erwehlet seyst zum ewigen Leben/so mustu nicht von oben anfangen/vnd im verborgenem Racht Gottes forschen/oder grübeln/sondern von unten mustu anfangen/vom Glauben/von der bernffung: Untersuche nu dein Herz/vnd befrage es. Sehestu auch dein Vertrauen auff Christum Jesum? Hastu ihn auch von

Herz

Herzen lieb/hoffest vnd begehrest auch durch ihn selig zu werden? Hastu auch diesen Vorsatz ihm zu dienen/vnd vmb seinen willen dem Nehesten guts zu thun? Wenn du das bey dir findest/so kanstu frölich schliessen/ey weil mir denn Gott einmahl den Glauben gegeben hat/so wirds ihm in Ewigkeit nicht gerewen. So bin ich denn ein außgewehlter Mensch/vnd werde auß Gottes Macht durch den Glauben bewahret werden zur Seligkeit. Rom. 11. 29. 1. Pet. 1. 50

116. Omnes hæc nugæ hoc pacto evertuntur. Calvinianus & Scultetianus talis est processus: Omnis credens est electus. Ego sum unus ex credentibus. Ergo ego sum electus. Minor debet probari. Interrogo igitur Scultetum, quidnam credat, vel credere debeat is, qui certus esse cupit de electione? Si respondet, credere se in Christum, redemptorem suum: peto ejus fidei fundamentum, hoc est, requiro verbum Dei, quo mihi demonstret, Christum esse suum Redemptorem. Quod solide demonstrare nunquam potest, dum tenet hypothesin particularem, quod Christus non sit pro omnibus hominibus mortuus, sed duntaxat pro quibusdam certis & singularibus personis, nimirum absolutè electis.

117. Sic n. Petrus Molinaus in sua ad synodum Dortrechtensem epistola p. 407. disertè profitetur, propositionē hanc: **Christum pro se esse mortuum, omnes tenentur credere:** esse falsum. Adde Perkinsium lib: de prædest: in uno volumine operum pag: 137. qui Christum impiè & blasphemè vocat semi-Redemptorem. Vide etiam Piscat: thesin 109.

118. Pergo: Victoria nostra fides est 1. Joh. 5. 4. 5. quæ est ex auditu verbi Rom: 10. 17. Verbo igitur vincendus est diabolus, eiq; fortiter resistendum in fide 1. Pet. 5. 9. Vide totam armaturam hominis Christiani Ephes. 6. 10. seqq.

119. Quid v. de sua electione dubitanti in gravissima tentatione homini suggeret Calvinianus? Dicit tentatus: projectus sum à facie Dei, neq; ulla salutis spes mihi affulget, quæ dubito, an sim electus vel non!

D

120. De-

120. Decretum suum absolutum negare Calvinianus non potest, quia pro eo acerrimè pugnat. Oportet ergo tentatum eò deduci, ut statuatur, se non esse in numero reproborum, sed electum.

121. Qua v. arte illud consequetur Calvinianus consolator? Et qua demonstratione efficiet, ut tentatus credat, se pertinere ad classẽ absolutè electorum?

122. Si de fide quærat; respondet tentatus, se non credere, neq; v. credere posse, quia non sit efficaciter vocatus, sed tantum externa voce ministri, ut sit inexcusabilis, & eò gravius puniatur. Huc faciunt blasphema verba Sculteti part. 1. Psalmi: f. 64). *Das aber Gott einem das Herz aufschleußt/ den andern nicht/ einem den Glauben gibt/ dem andern nicht/ daß selbige hat er nicht erst heut oder gestern bedacht/ sondern er hats von Ewigkeit beschlossen.* Vide ibid. plura. Hinc tentatus excipiet: ego non sentio fidem: DEus ab æterno decrevit mihi non dare fidem.

123. Interrogatus, annon verbum DEI amet, & aliquando crediderit, reget, fuisse fidem illam temporariam, imò nullam fidem, quia ipse non sit in eorum numero, quibus DEus fidem dare decreverit. Nam neq; promissiones Electorum proprias ad se pertinere quicquam, neq; ipsum Christum, qui solis electis à DEo sit datus, pro quibus solis etiam satisfecerit.

124. Si de vita quæras: respondet tentatus, eam se molem peccatorum sentire, ut fugiat iratum DEUM: quoniam in peccatis suis non senserit luctam Spiritus contra carnem, sed plenà totaq; voluntate & consensu perfecit opera carnis: ideoq; concludit, sibi desperandum; quia DEus æterno absolutoq; odio ipsum reprobarit, destinavitq; fataliter æternis flammis.

125. Quicquid allatum fuerit de immensa gratia & misericordia, de Christi perfectissima satisfactione, & de Evange-

lij

lij promissionibus: Semper excipiet tentatus; absolutè electis ea efficacissimam afferre consolationem & læticiam, ad se vero planè nihil pertinere, quia non sit electus.

126. Tandem si urgeat testimonium Spiritus Sancti, & illud est frustraneum. Quia quæ fides non nititur perspicuo Dei verbo, ea non confirmatur per testimonium Spiritus Sancti. Atqui fides de absoluta electione est talis. Ergo. Nimirum hi sunt fructus absoluti decreti! horribilis illius decreti Calvinus lib. 3. instituit: cap. 23. sect. 7.

127. Tandem miras movent Calviniani querelas de atroci injuria, quando nostri Theologi docent, absolutum decretum viam sternere non solum ad desperationem, sed etiam ad securitatem carnalem, & januam aperire ad multa peccata.

An absolutum decretum viam aperiat ad securitatem carnalem?

128. Quas querelas hoc syllogismo reprimimus. Quisquis est de sua salute absolutè certus, in eo locum non habet timor & tremor. Electi juxta Calvinianos sunt de sua salute absolutè certi. Ergo in ijs locum non habet timor & tremor. Perge. Ubiq; timor & tremor locum non habet, ibi nulla est sollicita cogitatio de conservanda salute. In electis juxta Calvinianos timor & tremor locum non habet. Ergo ibi nulla est sollicita cogitatio de conservanda salute.

129. Illud n. quod est absolutè necessarium, mutari nullo modo potest. Ergo talis perire non potest. Ergo talis non timet damnationem. Ergo talis in medijs peccatis retinet Spiritum Sanctum. Quæ omnia sunt absurda absurdorum absurdissima.

130. Distinctiones Calvinianorum inter voluntatem *Signi & beneplaciti*: DEus non vocat omnes cum *animo communicandi gratiam*: DEus vocat multos, *ut reddantur inexcusabiles, imò ut magis indurentur*. Non omnes, qui vocantur, à DEo vocantur, sed quidam vocantur *tantum externe à ministro*. DEus non omnes vocat *efficaciter*

Distinctiones Calvinianorum exsecranda.

D 3

DEus

DEus multos vocat *vocatione externa non interna* :
hæ, inquam, distinctiones sunt mera præcipitia ad desperationem, & cane ac angue peius sunt vitandæ. Vide eas apud zacharium de natura DEi lib: 5. cap. 5. part. 4. in refutat: sophism pag. 733. Piscatorem thesi 74. contra Schaffmannum: Calvin lib: 3. Instit: c. 24. sect: 8. & 12. 13. Petrum Molinæum p. 412

Coronis.

Augustinus lib: 6. hypognost: Tenenda est igitur inconcussa hujus disputationis regula, quæ divinis testimoniis claruit, peccatores in malis propriis, antequam essent in mundo, præscitos esse tantum, non PRÆDESTINATOS.
In respons: ad artic: falsò sibi impositos: Omnium quidem hominum DEus creator est: sed NEMO ab eo DEO creatus est, ut pereat: quia alia est causa nascendi, alia pereundi: ut enim nascentur homines est beneficium: ut autem pereant, prævaricatoris est vitium. Vide Chrysost: de conversione Pauli: Ambrosij lib: 2. de vocat: gentium.

Semissis Calvinianus.

S Emiredemtorem Christum gens ebria scribit
Publicitus, reprobis ebria tota dolis:
Semivocata putans immensæ climata terræ,
Illaq; per IESum semiredemta putans,
Sed quæ semissis dicuntur alastore natis,
Hæc ex asse Dei pagina facta docet.
Semi-Theanthropum nobis super orbe relinquunt:
Semi-Sacramentum, symbola casta, tenent,
Semidolosus eis amor est simulantis Iovæ,
Quem ferat exterius, interiusq; neget.
Semivoluntatem fingunt, & semiretectam,
Semimalumq; DEum, semibonumq; Patrem.
Omnia blasphemè! Sed eâ caligine mentes
Bezanas Satanæ fulcat iniquus agon;
Vt sine luce Dei mysteria sacra legentes,
Vix ibi semissem mente videre queant;
Imò nihil: Nam qui semissem credit Iovam,
Nūllum penitus credere posse, reor.

J. Breverius Isles

FINIS.